

соллаллоҳу алайҳи васалламнинг мавъизада ўша кундагидек қаттиқ ғазаб қилганларини кўрмаганман. У зот:

«Орангизда (намоздан) бездирувчилар бор. Қай бирингиз одамларга намоз ўқиб берса, енгил қилсин. Чунки ораларида заифлар, кексалар ва юмушлилар бор. (Бирортангиз) ўзи намоз ўқиганида эса хоҳлаганича чўзаверсин», дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Демак, имом одамларга малол келадиган даражада намозни чўзиб юбормаслиги керак. Имом намозни чўзиб юборгани учун жамоатга боришни тарк қилган кишини эшитиб, Пайғамбаримиз алайҳиссаломнинг ундан эмас, имомдан қаттиқ аччиқлари чиққани шунга далолат қилади.

Имом намозга ўтар экан, қавм ичидаги энг заиф, ёши катта ва шошилиб турган кишиларга ҳам аҳамият бериши, намозни енгил ўқиши керак. Аммо бу енгиллик намоздаги амалларни чала қилиш ҳисобига бўлмаслиги лозим. Ушбу маъноларни имомликка ўтувчи ҳар бир киши доимо ёдида тутиши зарур.

Киши ёлғиз ўзи намоз ўқиганида уни хоҳлаганича чўзиши мумкин. Шунингдек, маълум кишиларга имомлик қилса, уларнинг намознинг узун бўлишига рози эканликларини билса, шунда намозни чўзиб ўқиш жоиз.

Кексаларга осонлик туғдириш учун уларнинг ўрнига ёшлар ҳаж қилишига рухсат берилган.

هَلْ لَّوْ سَرَّ اَيُّ تَلَّ اَقْفَمَ عَشْخَمٌ مِّنْ مَّؤْمِنٍ اَتَّعَجَّ لِقَاقِ اُمُّهُ نَعُوْهُ لَلَّ اِيضَرَ سَابِعٌ نَّبَلٌ عِ
يَلَعُ تُبَّتِي اَلْ اَرِيْبَكِ اَخِيْشِ يَبَّ اَتَكَرَدُ اَحْحُ لَ اِيْ فِ وِدَابِعِ يَلَعُ لَلَّ اِيضَرَ يَرْفُ نِ اِ
ؤَسْمَحُ لَ اِهْ اَوْرِعْ اَدُوْلَ اَحْحِ يَفْ كَلَدُوْ ، «مَعَن» : لِقَاقِ ؟ نَعُوْهُ جُحْ اَفْ اَلَّ حِ اَرَلِ

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Хасъамлик бир аёл келиб:

«Эй Аллоҳнинг Расули, Аллоҳнинг ҳаж борасида бандалари зиммасидаги фарзи отамга у қартайиб, туяда ўтира олмайдиган бўлганида етди. Унинг номидан ҳаж қилсам бўладими?» деди.

У зот: «Ҳа», дедилар.

Бу видолашув ҳажидида бўлган эди».

Бешовлари ривоят қилишган.

Ушбу ҳадиси шариф шариатга «ҳажжи бадал» деган тушунчанинг киритилишига сабаб бўлган. У муҳаддислар ва фуқаҳолар орасида «Хасъамия ҳадиси» номи билан машҳур. Уламолар гапни қисқа қилиш мақсадида ҳадиснинг матнини қайта-қайта такрорлаб ўтирмай, «Хасъамия ҳадиси»да келганидек», деб гапни давом эттираверадилар.

Ҳадиси шарифда зикри келаётган ҳодиса Пайғамбаримиз алайҳиссалом Минода ортларига Фазл ибн Аббос розияллоҳу анҳуни мингаштириб кетаётганларида содир бўлган. Хасъам қабиласидан бўлган ўша саҳобия аёл Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг йўлларини тўсиб чиққан ва туяларининг жиловидан ушлаб туриб, ривоятда келган саволни берган.

Шариатимизда кексаларни эъозлашга ана шундай эътибор берилган. Шундай экан, жамиятнинг барча аъзолари кексалик ёшига етган зотларни эъозлашлари, уларнинг ҳурматларини ўрнига қўйишлари, оғирларини енгил, узоқларини яқин қилишда ёрдамчи бўлишлари керак бўлади.

«Кексаларни эъозлаш» китобидан